

UZMANLARDAN "ENERJİ SORUNU, DOMİNO ETKİSİ YARATABİLİR" UYARISI: GEÇMİŞ YILLARDA UZUN VADELİ OLARAK PLANLANMALIYDI

İran'ın 10 gün boyunca Türkiye'ye doğalgaz vermeyi durdurması ve elektrik arzında yaşanan sorunlar sebebiyle birçok organize sanayi bölgesinde üretim durdu.

28 Ocak 2022 Cuma 21:08

Türkiye'nin uzun dönemli doğalgaz kontratlarının 2021 yılının sonunda süresinin dolacak olmasıyla ilgili konuşan uzmanların muhtemel bir enerji krizi hakkında yaptığı uyarılar, yeniden gündeme geldi. ODTÜ Jeoloji Mühendisliği'nden Dr. **Zeynep Elif Yıldız**'in, kesinti öncesi *"Biz 2022'nin ve devamının doğalgaz kontratlarını zamanında bağlamazsak, büyük şehirlerdeki üretimler sekteye uğrayacak demektir. Bu çok ciddi ekonomik bir problemdir. Uzun dönemli kontratların biteceği çok önceden belliydi. Biz bu kontratların biteceğini bugün mü öğrendik?"* uyarısını yaptığı görüldü.

Son günlerde yaşanan doğalgaz arzındaki sıkıntılar uzmanların konuyla ilgili daha önce yapmış olduğu uyarıları gündeme getirirken, devletin önlem almadığı ve duruma hazırlıksız yakalandığı eleştirilerine sebep oldu.

Uzmanlar ne demişti?

ODTÜ Jeoloji Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi Dr. Zeynep Elif Yıldız, Daktilo1984'ten Arın Demir'e Kasım ayında yaptığı açıklamada, enerji tedarigi için planlamanın çok önceden yapılması gerektiğini vurgulayarak, *"Pandemi sonrası herkesin üretime geçeceği belliydi. Bunun için de enerjiye ihtiyacımız var. Bizim için enerji tedarik meselesinin geçmiş yıllarda uzun vadeli planlanmamış olması, 2022'de bir domino etkisi yaratabilir"* yorumunu yapmıştı.

"Enerji demokrasi gibidir, değeri olmadığı zamanlarda anlaşılır"

"En pahalı enerji, olmayan enerjidir," vurgusunu yapan eski Moskova Büyükelçiliği Ticaret Müşaviri **Aydın Sezer** ise, *"Klasik bir ifadeyle; enerji demokrasi gibidir, asıl değeri olmadığı zamanlarda anlaşılır. Bugün Avrupa'da satılan, bin dolara bin metreküp mertebesindeki doğalgaz fiyatları oldukça pahalı ama yarın bunun da olmadığını düşünürsek hangisini tercih edersiniz? Bin doları göğüslemeyi mi yoksa sanayinin durmasını mı? Ya da insanların donmasını mı tercih edersiniz? Türkiye için bu bir tür ikilem haline dönüştü. Bu ikilemin temelinde de salt enerji kaynakları açısından fakir olmamız değil, bunu yönetememekle alakalı kurumsallık sorunu bulunuyor,"* ifadelerini kullanmıştı.

"Türkiye'nin bu süre zarfında daha stratejik oyun oynaması gerekiyordu"

Eski BOTAŞ Gaz Alımı Daire Başkanı **Ali Arif Aktürk** de, enerji tedarigi için bir plan yapılmamış olmasının riskleri üstünde dururken, şu ifadeleri kullanmıştı:

"Bugün görüşmeleri devam eden Rusya ile uzun dönemli 8 BCM'lik kontratın 2021 yılında biteceği 1996'dan beri biliniyordu. Yine 1999'da imzalanmış Nijerya Sözleşmesi'nin 2021'de biteceği de 1999'dan beri belliydi. Keza SOCAR Anlaşması 2001'de imzalandı. Bu anlaşmanın da 2021'de biteceği biliniyordu. Türkiye'nin bu süre zarfında daha stratejik oyun oynaması gerekiyordu. Bunu yapamadığımız için şu anda piyasalar satıcının piyasası. Biz de siyasi müzakerelerle anlaşmalar yapmaya çalışıyoruz. Halbuki Türk Akımı'nın hükümetler arası anlaşmasına onay verilirken, müzakerelerde 2021'de bitecek kontratları da göz önüne alsaydık bugün

bu kadar fazla konuşmazdık. En azından bugün içinden geçtiğimiz enerji krizinde müzakerelerde daha avantajlı olurduk.”

“Günümüzde mevcut kontratlarımızı yirmi yıllık süreyle yenilemek uygun değil”

Uzun dönemli kontratların stratejisiyle hakkında konuşan eski BOTAŞ Genel Müdürü **Gökhan Yardım** da şunları kaydetti:

“Türkiye her sene dünya spot LNG fiyatlarına, uzun dönemli kontratlarına ve iç pazar şartlarına bakarak en ekonomik koşullarda riske etmeden yıllık doğalgaz miktarını sağlamak zorunda.” yorumunu yapmıştı. Yıldırım, ifadesinin devamında “Rusya ile kontratlarımızı ‘uzun dönemli’ diye konuşurken öncelikle burada uzun dönemli kontratı nasıl tanımladığımız önemli. Bazıları bir yılın üzerindeki kontratları bile uzun dönemli olarak sayıyor. Bana sorarsanız, artık günümüzde mevcut kontratlarımızı yirmi yıllık süreyle yenilemek uygun değil. Hatta on beş yıllık kontratların süresi bile fazla. Bunun ideali, maksimum on yıl olmak üzere beşer yıllık, ikinci 5 yıl tarafların tekrar gözden geçirip süre uzatımı için opsiyonlu kontratlar yapılmasıdır.”

Bizim TV sitesinden 29.01.2022 tarihinde yazdırılmıştır.